

EEN GOED BEGIN

DOCENTENBOEK

Methode Nederlands
voor anderstalige jongeren

CEFR A1 - A2

Fros van der Maden

- didactische aanwijzingen bij de lessen
- klassikale woordenschat- en gespreksoefeningen
- antwoordbladen bij de lessen
- toetsen
- normering en antwoorden bij de toetsen

Edutekst

Bij deze uitgave horen:

- EEN GOED BEGIN Werkboek
- EEN GOED BEGIN Tekstenboek
- audiobestanden

U downloadt de audiobestanden (mp3-formaat) op:
www.frosvandermeden.nl/audio

Omslagfoto	Vera Merks model: Cyrille Eenshuistra
Omslagontwerp	Pol van Rijn
Technische steun en adviezen	Frans van Rijn Pol van Rijn
Audiotechniek	JeWe Recordings & Live sound
Audiostemmen	Arend Lommert, Pjotr Jacobs en Jesper Weerheijm JTS Groningen: Kira Beijers, Luisa Carere, Margreet Held, Daniël Hoogenberg, Timo Lammers, Naina Nathoe, Fleur Marin Roorda, Willemien Tirion en Linde Verhofstad
Tekstcorrectie	Emma van der Weele en Frans van Rijn
Druk en distributie	Inspiremedia NOVO Groningen
ISBN	978-90-823253-8-6

Copyright 2017 Edutekst

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen
of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke
toestemming van de uitgever.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Aanwijzingen en oefeningen bij de lessen	
Blok 1	Les 1 Ada's idee	8
Buitendam	Galgje	9
	Voorstellen	10
	Les 2 Franka koopt brood	11
	Ik ga naar de supermarkt	12
	TPR tafeldekken	13
Blok 2	Les 3 Zaterdag voetbaldag	14
Weekend	'Post-it'-spel	15
	Gesprek over waar je woont	16
	Les 4 Franka belt Ada	17
	Ik zie, ik zie	18
	Telefonische afspraak maken	19
Blok 3	Les 5 Joey is ziek	19
Ziek	Raadspel werkwoorden	21
	werkblad 1	22
	Telefonisch ziekmelden	23
	Les 6 Doelpunt!	23
	Modeshow	25
	Antwoorden met tegenstelling	26
Blok 4	Les 7 IJsjes voor meisjes	27
Naar het park	Cijfer- en getallenspel Bingo	28
	werkblad 2	29
	Rollenspel kantoorboekhandel	30
	Les 8 Een kaart voor Joey	31
	Medisch kwartet	33
	werkbladen 3A - C	35
	Raadspel cadeaus	38
	werkbladen 4A - C	39
Blok 5	Les 9 Latif verslaapt zich	42
Feest	Woordaccenten	44
	werkblad 5	46
	'Hoe laat is het?'	45
	Les 10 De gitaar van Soraya	47
	Beleefde woorden	48
	werkblad 6	50
	Interview	51

Blok 6 Zomer	Les 11 Kleren voor de zomer	52
	Waar of niet waar	53
	Afspraken maken	54
	werkblad 7	56
	Les 12 Yasmin wil naar Walibi	57
	Rubriceren	58
	Instructies	59
Blok 7 Nieuw	Les 13 Eerste dag op school	60
	Verkeersspel	62
	werkbladen 8A - B	64
	Routebeschrijving	66
	Les 14 Koningsdag	67
	Domino tegenstellingen	69
	werkblad 9	70
	Nee is nee	71
Blok 8 Wat vind jij?	Les 15 Weer naar school	72
	Ik ga op reis ...	74
	Het regionale nieuws	74
	Les 16 Typisch Nederlands?	75
	Quiz over Nederland en België	77
	werkbladen 10A - D	78
	Op schoolreis	82
	werkbladen 11A - B	83
Blok 9 Mijn droom	Les 17 Talent voor techniek	85
	Kruiswoordpuzzel	87
	werkblad 12	88
	Zo gebruik je dit	89
	Les 18 Mijn droom	90
	Memory met woorden	92
	werkbladen 13A - F	93
	Posterpresentaties 'Boeiende beroepen'	99
3	Antwoordbladen bij de lessen	100
4	Toetsen	136
5	Normering en antwoorden bij de toetsen	173

1 Inleiding

Opzet

Een goed begin is een beginnersmethode Nederlands als tweede taal voor (gealfabetiseerde) anderstalige jongeren. U begint met de methode als de leerlingen een eerste kennismaking met de taal achter de rug hebben. Daartoe kunt u bijvoorbeeld eerst een aantal weken werken met materiaal uit het NT2-startpakket van LOWAN: lowan.nl/voortgezet-onderwijs/nieuws/lowan-vo-startpakket-nt2/
Een goed begin bestaat uit een tekstenboek en een werkboek voor de leerling en een docentenboek. Het niveau van de methode is CEFR A1 – A2. Er is oefenstof voor 80 tot 90 lessen in de vorm van een werkboek + klassikale oefeningen + toetsen.

Werken met tekstenboek en werkboek

Alle lessen beginnen in het tekstenboek met het lezen van een tekst in LEES>>>. Over deze tekst maakt de leerling de opdrachten in het werkboek. De leerling moet de tekst goed lezen voor hij/ze begint aan de opdrachten. Leer hem/haar om altijd eerst te proberen nieuwe woorden te begrijpen door *de tekst om een woord heen* goed te lezen. Pas als het zo niet lukt om de betekenis te begrijpen, pakt de leerling er een woordenboek bij.

Wijs de leerlingen erop dat ze bij het maken van de opdrachten de teksten steeds nodig hebben. Het tekstenboek ligt dus open naast het werkboek. Veel antwoorden op de vragen in het werkboek zijn terug te vinden in het tekstenboek.

Na de leestekst volgen in het tekstenboek in KIJK>>> afbeeldingen en/of korte 'authentieke' teksten. KIJK>>> sluit aan bij het thema van de leestekst. De opdrachten in het werkboek bij KIJK>>> zijn vaak gericht op de ervaringswereld van de leerling.

Tot slot zijn er drie luisterteksten in LUISTER>>>: een monoloog of dialoog waarmee verstaan en begrijpen wordt geoefend, een oefening die luisteren verbindt met lezen en schrijven en een uitspraakoefening. De transcripties staan in het docentenboek. De mp3's zijn te downloaden op www.frosvandermeden.nl/audio.

Groeperingsvormen

Met het oog op de voortdurende instroom is *Een goed begin* geschikt voor zelfstudie en werken in eigen tempo, maar werken in tweetallen of in niveaugroepjes verdient de voorkeur. Leerlingen kunnen elkaar onderling immers goed helpen en ze leren veel van elkaar iets uitleggen. Vorm daarom, als dat kan, niveaugroepjes of -tweetallen.

Differentiatie

De opdrachten in *Een goed begin* variëren in moeilijkheidsgraad. De eenvoudigste opdrachten zijn gemarkeerd met *, iets moeilijkere met ** en de moeilijkste met ***. Grofweg corresponderen de niveaus

van de opdrachten met de drie leerlijnen (route 1, 2 en 3) zoals vastgesteld door LOWAN en ITTA UvA.

De niveau-aanduidingen kunt u op verschillende manieren gebruiken. Ze kunnen u helpen zich gaandeweg een beeld vormen te vormen van de leerlijn die passend is voor een leerling, door te observeren hoe hij/zij presteert op een bepaald niveau. Ook kunt u ervoor kiezen om leerlingen (tijdelijk) een bepaalde selectie uit de opdrachten te laten maken. Leerlingen voor wie de ***-opdrachten nog te lastig zijn, maken dan bijvoorbeeld alleen de opdrachten met * en **.

Blijf de leerlingen overigens wel steeds uitdagen; ze kunnen zich immers verrassend ontwikkelen. Zodra u merkt dat voor een leerling een bepaald niveau goed te doen is, is het tijd voor meer uitdaging.

Meer over de drie leerlijnen leest u op:

<http://www.lowan.nl/voortgezet-onderwijs/onderwijs/leerlijnen/>

Zelf regels ontdekken

In de opdrachten komt grammatica zo veel mogelijk *impliciet* aan de orde. De leerlingen ontdekken zelf de regels, zonder dat daar 'ingewikkelde' termen aan te pas komen. In de docentenhandleiding wordt steeds aangegeven wanneer het mogelijk raadzaam is om sommige taalleerders wat extra uitleg te geven.

Achterin het tekstenboek is een **mini-grammatica** opgenomen, die u bij uw uitleg kunt gebruiken. Leerlingen van wie u denkt dat ze zelfstandig kunnen werken met de mini-grammatica kunt u ernaar verwijzen, maar voor andere leerlingen zal juist gelden dat het gebruik van expliciete regels de taalverwerving onnodig ingewikkeld maakt. Er is naar gestreefd om de opdrachten zo te construeren dat ze in alle gevallen uitvoerbaar zijn *zonder* expliciete grammatica.

Het docentenboek: antwoordbladen

Bij de lessen zijn antwoordbladen in het docentenboek. Die kopieert u dubbelzijdig en geeft u aan de leerlingen als ze klaar zijn met een les, zodat zij zelf hun werk kunnen nakijken. Eventueel kunt u de bladen lamineren voor hergebruik. De opdrachten met het

pictogram van een hand met een pen moet u corrigeren.

Controleer ook af en toe de spelling van zelf nagekeken antwoorden en leer uw leerlingen op spelling te letten bij het nakijken.

Klassikale oefeningen en spelletjes

Een belangrijk onderdeel van de methode zijn de klassikale gesprekvaardigheidsoefeningen én woordenschatspelletjes of -oefeningen. Deze oefeningen zijn in het docentenboek opgenomen. Gekozen is voor speelse en activerende werkvormen, zodat het werken met *Een goed begin*, ook al wordt er soms noodzakelijkerwijs veel individueel gewerkt, toch een sociaal proces blijft.

De klassikale oefeningen en spelletjes herhalen en laten toepassen wat de leerlingen in de lessen geleerd hebben, of bereiden voor op

wat nog komt. *Alle* leerlingen in de klas nemen eraan deel. Laat gevorderden en beginners samenwerken. U gebruikt de oefeningen volgens het *paternoster*-systeem: zodra de oefeningen bij les 18 gedaan zijn, begint u weer van voren af aan.

U zou de klassikale oefeningen op een vast moment in de week, bijvoorbeeld elke vrijdagmiddag, kunnen doen. Zo nodig bespreekt u van tevoren relevante woorden en zinnen (zie docentenboek).

Voor sommige oefeningen/spelletjes zijn kopieerbare werkbladen opgenomen in het docentenboek. Met het oog op hergebruik kan het handig zijn om dit materiaal direct te (laten) lamineren.

Sla de klassikale oefeningen niet over, want anders komt de gespreksvaardigheid te weinig aan bod. Daarnaast consolideren de oefeningen de woordenschat. Beide onderdelen van de taalverwerving zijn met name voor beginnende taalleerders van essentieel belang.

Neem voorafgaand aan de oefeningen de tijd om samen met de leerlingen een kring van stoelen te maken. Zo'n opstelling verhoogt de betrokkenheid van de leerlingen bij de oefeningen.

Toetsen en normering

Een blok (steeds twee lessen) wordt afgesloten met een toets. In het werkboek krijgen de leerlingen de opdracht het blok te leren en de toets te maken. Van elke toets bestaat tevens een variant (BIS) om – naar eigen inzicht – te gebruiken voor herkansing, inhalen en herhalen. Alle toetsen vindt u in het docentenboek. De toetsen beslaan steeds twee pagina's en zijn dus dubbelzijdig te kopiëren op één vel papier. Na de toetsen vindt u de antwoorden. U geeft voor ieder correct antwoord één punt en deelt het totale aantal punten door 3 voor een cijfer tussen 1 en 10.

Dank

Tot slot wil ik graag de isk's bedanken waar ik in de conceptfase van *Een goed begin* lessen heb mogen observeren en met leerlingen en docenten van gedachten heb mogen wisselen. Het was op aandringen van verschillende isk-docenten dat ik aan dit project begonnen ben en ik vond het erg belangrijk om me bij het ontwikkelen van de methode te laten leiden door hoe het er echt in de klas aan toe gaat. De dagen die ik heb mogen doorbrengen op ISK- Walcheren in Middelburg, ISK-Etty Hillesum in Deventer en ISK-Werkman College Groningen hebben in hoge mate aan het tot stand komen van deze methode bijgedragen.

Veel succes en plezier gewenst met *Een goed begin*!

Groningen, zomer 2017
Fros van der Maden

2 Didactische aanwijzingen per les

BLOK 1 / LES 1 ADA'S IDEE

OPDRACHTEN ALGEMEEN

Leer de leerlingen om altijd te beginnen met het invullen van antwoorden waarover ze zeker zijn. Leer ze ook om woorden die ze ingevuld hebben in een oefening direct door te strepen in het rijtje.

OPDRACHT 7

Leg zo nodig bij opdracht 7 uit wat een werkwoord is: een woord voor iets wat je doet ('doe-woord'), voor hoe iets is of voor wat er gebeurt. Vraag de leerling welke werkwoorden hij/zij al kent. In alle lessen vullen de leerlingen een werkwoordenschema verder in. Het idee hierachter is dat ze al werkend zelf systematiek ontdekken. In het schema in deze les staan ik- en wij-vormen uit de tekst. Door deze vormen naast elkaar te zien ontdekt de leerling een verschil tussen enkelvoud en meervoud. Daarnaast leert hij/zij een aantal vaak voorkomende werkwoorden kennen.

OPDRACHT 9 en 12

Elke les bevat een schema waarin de leerling vertalingen van de woorden uit de LEES>>tekst opschrijft (hier: opdracht 9) en een schema om woorden in te noteren die hij/zij in de onderdelen KIJK>> en LUISTER>> geleerd heeft (hier: opdracht 12). Het KIJK>>- en LUISTER>>-schema bevat een kolom (met tien regels) waarin de woorden genoteerd worden, een kolom voor de vertaling en een kolom voor een voorbeeldzin(sdeel).

Een voorbeeld:

woord	vertaling	voorbeeldzin(sdeel)
het idee	فكرة fikra / la idée	Ada heeft een goed idee.

De leerling leert elke les de woorden mbv deze schema's voordat ze beginnen met de audio/schrijfoefening. Ook kunnen de schema's gebruikt worden om voor de toets te leren. Op p.14 wordt een uitleg gegeven.

OPDRACHT 11

Transcriptie audiotekst 1 Ada stelt zich voor

[Let op: na elke zin is er een pauze/spreektijd van 5 seconden]

1 Ik ben Ada. Hoe heet jij?

2 Ik ben 15. Hoe oud ben jij?

3 Ik kom uit Polen. Waar kom jij vandaan?

- 4 Ik woon in Buitendam. Waar woon jij?
 5 Ons huis is in de Vondelstraat. Waar is jouw huis?
 6 Ik woon op nummer 12. En jij?
 7 Ik heb twee broers en een zus. En jij?
 8 Wij hebben een kat. Hebben jullie een huisdier?
 9 Ik zit op de Maxima-school. En jij?
 10 Mijn sport is zwemmen. Wat is jouw sport?

OPDRACHT 13

Transcriptie audiotekst 2 Welk woord blijft over?

[Let op: na elk woord is er een pauze voor het omcirkelen van de woorden. **In deze opdracht staat uitleg over woorden leren.**]

> Omcirkel elk woord dat je hoort. Welk woord blijft over?

de supermarkt - dicht bij - schrijven - afwachten - graag - het briefje -
 het bord - de vriendin - zoeken - sneller - het idee

Het woord 'wonen' blijft over.

OPDRACHT 14

Transcriptie audiotekst 3: Uitspraak 'a'-'e'

[Let op: na elk woord is er een pauze voor het herhalen van de woorden]

> Luister, lees mee en herhaal de woorden.

de korte a

- 1 dat
 2 wacht
 3 supermarkt

de lange a

- jaar
 Ada
 ga

de korte e

- 4 ben
 5 heb
 6 pen

de lange e

- lees
 idee
 mee

KLASSIKALE OEFENINGEN

Klassikale woordenschattoefening: Woordraadspel ('Galgje')

Laat voor u begint de leerlingen even opdracht 11 en/of 12 van les 1 bekijken. Tijdens het spel blijven de boeken dicht.

Herhaal woorden uit les 1 met een woordraadspel. Kies uit de woorden die in opdracht 12 zijn herhaald: *de supermarkt - dicht bij - schrijven - afwachten - graag - het briefje - het bord - de vriendin - zoeken - sneller - het idee*

U speelt het woordraadspel zo:

- U kiest bijvoorbeeld het woord 'schrijven'. Tel het aantal letters (9) en zet 9 streepjes op het bord: _ _ _ _ _ _ _ _ _
- Een leerling zegt een letter. Bijvoorbeeld 'e'. U vult de 'e' in:
_ _ _ _ _ e _
- Dezelfde leerling zegt nog een letter. Bijvoorbeeld 'i'. U vult de 'i' in:
_ _ _ i _ _ e _
- Nu zegt de leerling een letter die niet in het woord voorkomt. Bijvoorbeeld 'k'. De beurt gaat naar de volgende leerling.
- Wie het woord weet, steekt zijn vinger op. Is dat het juiste woord, dan krijgt deze leerling een punt. De leerling met de meeste punten wint.

Klassikale gespreksoefening: Voorstellen

Vorm tweetallen met behulp van 'genummerde hoofden', zodat leerlingen samenwerken met een leerling die ze waarschijnlijk nog niet zo goed kennen. Laat de leerlingen eerst in tweetallen oefenen met voorstellen. De leerlingen houden het boek erbij en gebruiken de tekst van les 1: opdracht 10.

Verdeel de klas vervolgens in twee groepen (tel af: A, B, A, B ...). De A's vormen een binnencirkel, de B's een buitencirkel. Er worden geen boeken meer gebruikt. De leerlingen in de binnencirkel stellen zich voor en stellen vragen aan de leerling in de buitencirkel tegenover hen. Geef na een minuut een signaal. De leerlingen in de buitencirkel schuiven een plaatsje door. Als iedereen aan de beurt is geweest, herhaalt u de oefening, waarbij de binnencirkel nu buitencirkel is en vice versa. Tijdens de tweede ronde nemen de B's dus het initiatief.

Geef na de eerste ronde *feedback*: schrijf enkele frequente fouten die tijdens het uitspelen werden gemaakt op het bord en vraag aan de klas wat er verbeterd moet worden. Leg uit hoe het zit. Laat de leerling die de 'fout' maakte, de goede formulering herhalen. Bespreek na de tweede ronde hoe het ging en kom zo nodig terug op hardnekkige fouten.

BLOK 1 / LES 2 FRANKA KOOPT BROOD

OPDRACHT 8

Het gaat om het verschil tussen de werkwoordsvorm voor de eerste en derde persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd. In de derde persoon staat er (*bijna*) altijd een -t achter de stam (vgl. hij wil).

OPDRACHT 12

Transcriptie audiotekst 4 Franka praat met haar vader

Vader Franka, kom je naar beneden? We gaan eten.
Franka Ja, ik kom al.
Vader Hoeveel soep wil je?
Franka Zo is het goed.
Vader Alsjeblieft, hier is een lepel.
Franka Dank je. Mmmmmm ... de soep is heerlijk!
Vader Wil je ook brood met kaas?
Franka Ik wil één boterham.
Ik wil liever pindakaas dan kaas.
Vader Goed. Alsjeblieft. Eet smakelijk!
Franka Jij ook!

OPDRACHT 14

Transcriptie audiotekst 5 Welk woord hoor je niet?

[Let op: na elke regel van twee woorden is er een pauze voor het omcirkelen van het ontbrekende (doorgestreepte) woord. Het doorgestreepte woord, één per regel, is dus niet te horen op de audio.]

> Je hoort steeds 2 woorden, maar je leest 3 woorden. Streep het woord dat je *niet* hoort door.

1 brood	[kaas]	melk
2 huis	thuis	[schoel]
3 [komen]	koken	kopen
4 lekker	leuk	[hief]
5 [appel]	banaan	tomaat
6 Dag!	[Hoi!]	Tot zo!
7 [okee]	ook	op
8 [broed]	goed	soep
9 jas	[pak]	tas
10 koop	schrijf	[zeg]

OPDRACHT 16

Transcriptie audiotekst 6: Uitspraak 'o'-'u'

[Let op: na elk woord is er een pauze voor het herhalen van de woorden]

> Luister, lees mee en herhaal de woorden.

de korte o

1 komt

2 op

3 tot

de lange o

school

brood

zo

de korte u

4 dus

5 stuk

6 nummer

de lange u

dure

stuur

nu

KLASSIKALE OEFENINGEN

Klassikale woordenschattoefening: Geheugenspel 'Ik ga naar de supermarkt en ik koop ...'

Laat de leerlingen eventueel les 2 in het tekstenboek nog eens bekijken en opdracht 9 en 10 in les 2 van het werkboek (leerlingen die les 2 al gedaan hebben).

Doe het geheugenspel 'Ik ga naar de supermarkt en ik koop ...' met de klas. Het spel is een variant op het geheugenspel 'Ik ga op vakantie en ik neem mee ...'. Schrijf de zin 'Ik ga naar de supermarkt en ik koop ...' op het bord.

U begint. U spreekt de zin uit en noemt een product, zoals een pak koffie, eieren, een pak yoghurt etc. Leerling 1 herhaalt uw 'boodschap' en voegt een artikel toe. Leerling 2 herhaalt deze twee boodschappen en voegt nog een product toe. De rij van te onthouden artikelen wordt steeds langer en lastiger te onthouden.

Geef de eerste keer tips, maar speel het spel daarna volgens deze regels: wie een fout maakt, valt af en wie als laatste overblijft, wint. De woorden mogen niet worden opgeschreven, ook niet stiekem! Om de spanning te verhogen kunt u een zandloper gebruiken die u omdraait zodra een leerling begint na te denken over woorden.

Klassikale gespreksoefening: TPR tafeldekken

TPR (Total Physical Response) is een methode uit het tweedetaalonderwijs die onder andere wordt gebruikt om de verstaarbaarheid, de woordenschat en de reactiesnelheid van de leerling te verbeteren. De docent geeft eenvoudige opdrachten die de leerling uitvoert. Zo laat de leerling zien of hij of zij de opdracht verstaat en begrijpt. Als dat niet het geval is, dan kan de docent voordoen wat hij of zij met de opdracht bedoelt.

U begint met eenvoudige opdrachten. Gaandeweg, wanneer blijkt dat de leerlingen het niveau aankunnen, maakt u de opdrachten een beetje ingewikkelder. Ook worden opdrachten regelmatig herhaald, soms in een iets andere vorm.

Neem bijvoorbeeld de volgende voorwerpen mee naar de klas:

- twee borden
- twee kopjes
- twee glazen
- bestek (eventueel van plastic)
- eventueel tafelkleed, pan, schaal, opscheplepel, onderzetter, zout en peper, een vaasje met bloemen, kaarsen etc.

Zet een tafeltje voor de klas. De voorwerpen staan en liggen op uw tafel. Wijs de voorwerpen aan en vraag of de leerlingen er de Nederlandse woorden voor kennen. Schrijf de woorden op het bord.

Geef de leerlingen korte en duidelijke opdrachten, zoals:

Amina, leg het kleed op de tafel.

Yusuf, zet de borden op de tafel.

Kirsten, zet twee stoelen bij de tafel.

Jamal, leg lepels bij de borden.

Roberto, leg de onderzetter in het midden van de tafel.

Safia, zet de pan op de onderzetter.

Ludmilla, schep de soep op. etc

Doe het voor, als blijkt dat de leerling niet begrijpt wat hij of zij moet doen, maar ga niet met woorden uitleggen wat de opdracht is! Geef net zo lang opdrachten totdat de tafel mooi gedekt is.

Vervolgens kunt u op dezelfde manier de tafel laten afruimen.